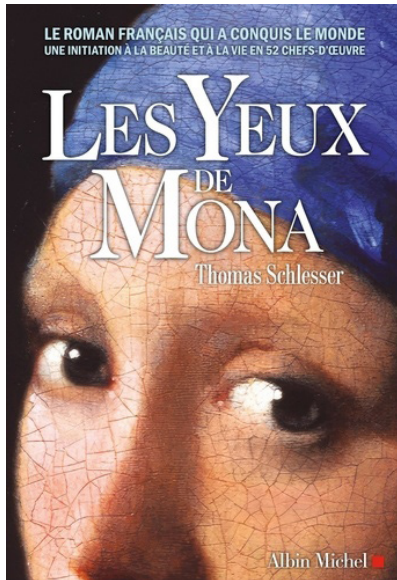

Les Yeux de Mona

23 maart 2024

Bij het woord *bestseller* denk ik automatisch aan Angelsaksische literatuur. Aan auteurs als Donna Tartt, Dan Brown en J.K. Rowling. Over het literaire niveau van hun werk kan ik niet oordelen, simpelweg omdat ik het niet ken. Hun succes zal ongetwijfeld te danken zijn aan een zekere kwaliteit, maar factoren als merchandising en verfilmingen spelen, lijkt me, eveneens een belangrijke rol.

Na *Elementaire deeltjes* van Michel Houellebecq dient zich eindelijk weer eens een Franse *bestseller* aan, met de fraaie titel *Les Yeux de Mona*. Als ik de media mag geloven, staat hij op het punt de wereld te veroveren. Intussen is hij al in het Italiaans, Spaans en Catalaans verkrijgbaar. Gisteren belde ik uitgeverij

Albin Michel op om te vragen wanneer we de Nederlandse vertaling kunnen verwachten. De woordvoerster antwoordde dat de roman op dit moment in meer dan dertig talen vertaald wordt en in zestig landen zal worden uitgebracht, waaronder de VS en China. De Engelse vertaling is binnenkort gereed. Ons land zal nog even geduld moeten hebben.

Wie is deze auteur, voorheen een onbekende academicus, die zich in een paar maanden heeft ontpopt als literaire rockster, voor wie kranten en TV-stations in de rij staan om een interview? Ik moet bekennen dat ik nooit van de man gehoord had, totdat ik hem enkele weken geleden op TV5 Monde zag. Thomas Schlessler, zo heet hij, is kunsthistoricus, directeur van de Hartung-Bergman Stichting in Antibes, en gepromoveerd op schilder Gustave Courbet. Toen de presentator van het boekenprogramma naar de achtergrond van *Les yeux de Mona* vroeg, vertelde hij over zijn persoonlijk drama. Een doodgeboren kindje was de drijfveer voor het schrijven van dit boek, waaraan hij tien jaar bezig is geweest.

Thomas Schlessler, 1977 -.

Met *Les yeux de Mona* maakt de lezer een tijdreis door de wereld van de kunst, vanaf de Renaissance tot in onze tijd. Kunst, zo betoogt de auteur, heeft niet als voornaamste doel schoonheid uit te beelden, maar roept op tot reflectie, empathie en zelfkennis. Ze opent een venster op de wereld en brengt ons in contact met andere tijden, andere opvattingen, andere culturen.

Ik heb de roman met grote interesse gelezen en vooral genoten van de kunstbeschouwingen. Maar het verhaal *an sich* mag er ook zijn. De auteur beschikt over een vlotte pen, construeert behendig een plot en houdt tot aan het einde toe de spanning erin. Die spanning betreft de angst voor blindheid van Mona, de hoofdpersoon, een meisje van tien jaar. Ze beleeft een aantal keren bange momenten waarin alles duister wordt in haar ogen, en de akelige vraag rijst of ze op den duur blind zal worden. De oogarts tast in het duister omtrent de oorzaak en beveelt een kinderpsycholoog aan. Maar grootvader Henri, op wie Mona bijzonder is gesteld, heeft een andere remedie in petto. In plaats van haar een jaar lang een wekelijkse sessie bij een psycholoog te laten ondergaan, neemt hij haar elke woensdag, buiten medeweten van haar ouders, mee naar musea: eerst naar het Louvre, dan naar het musée d'Orsay en tenslotte naar Centre Pompidou.

Fresco Botticelli. Musée du Louvre.

Frans Hals. Motto: *Respecte les petites gens.*

Elk werk dat grootvader en kleindochter gaan zien, wordt door de auteur voorzien van een motto. Dat motto behelst een soort levensles en helpt de lezer werk en intentie van de kunstenaar beter te begrijpen. Een paar voorbeelden: *Leef met een glimlach* (Leonardo da Vinci), *Ken je zelf* (Rembrandt), *Schaf elke segregatie af* (Marie-Guillemine Benoist), *Less is more* (Manet), *Vereenvoudig* (Mondriaan), enz.

Met Henri en Mona ontdekt de lezer 52 bekende en minder bekende kunstwerken, die in chronologische volgorde worden gepresenteerd. Dankzij de eruditie van de grootvader en de intelligente observaties van zijn kleinkind heeft de lezer aan het eind van het 496

pagina's tellende boek een complete cursus kunstgeschiedenis tot zich genomen, met talrijke verwijzingen naar poëzie, filosofie, geschiedenis en zelfs popmuziek. De roman mag dan geen *pageturner* zijn - gezien de uitvoerige kunstanalyses is dat een *mission impossible* -, hij is geen moment langdradig, saai, prekerig of

Rosa Bonheur. Motto: *L'animal est ton égal.*

pedant. En hoe het met Mona's ogen afloopt, wordt pas tegen het eind onthuld. Zo worden kunst en emotie onnadrukkelijk, maar trefzeker met elkaar verweven. Schlessen leert je niet alleen kijken, hij laat ook zien hoe Kunst het leven kan verrijken en veranderen. Dat is precies wat er gebeurt in het boek. *Les yeux de Mona* is óók *a coming-of-age* roman, het verhaal van een meisje dat vreugde en verdriet kent, dat een ontwikkeling doormaakt van kind tot jonge adolescente. Daarin spelen school, vriendinnetjes, jongens, haar ouders, haar overleden grootmoeder Colette, en natuurlijk Henri haar geliefde grootvader, een belangrijke rol.

Degenen die in kunst geïnteresseerd zijn, kan ik het boek warm aanbevelen. In de omslag bevinden zich de afbeeldingen van de 52 besproken kunstwerken. Het is opgedragen aan alle grootouders in de wereld: *Pour tous les grands-parents du monde*, in de hoop dat volwassenen hun culturele bagage zullen doorgeven aan volgende generaties.